

Programområde EI- och värmeproduktion
Anders Björck
08-677 27 61
anders.bjorck@elforsk.se

Vindforsk III – Protokoll nr 5/09

Plats	Elforsk
Datum	2009-11-19
Närvarande	Stig Göthe (ordf.) Sven-Erik Thor, Vattenfall (SET) Elisabet Norgren, SvK Göran Bjurell, Fortum Solgun Furnes EBL-Kompetanse Linus Palmblad, Energimyndigheten Maria Danestig Energimyndigheten Kjell Gustafsson, Statkraft Matthias Rapp, Svensk Vindenergi, (MR) Anders Björck, Elforsk (adjungerad) (AB)
Ej närvarande	Magnus Axelsson, E.ON Mikael Dahlgren, ABB

1 Fastställande av dagordningen

Dagordningen fastställdes

2 Val av justeringsman

Sven-Erik Thor valdes till justeringsman.

3 Föregående protokoll

Föregående protokoll lades till handlingarna.

4 Kommunikationsplan

Diskuterades kommunikationsplan. Påpekades att nyhetsbrev är viktigt. **Beslutades** att AB ska presentera kommunikationsplan vid nästa styrelsemöte. Då ska även redovisas en resursplan för Elforsks insatser som grund för diskussion kring behov av förändringar av budget. MR påpekade att Svensk Vindenergi erbjuder hjälp med kommunikationsplanen via deras kommunikationsansvarige. SF meddelade att spridning av resultat och kännedom om Vindforsk till Norska aktörer lämpligen kan ske vid de energidagar som NVE ordnar samt den Vindkraftkonferens som EnergiNorge arrangerar.

5 Projektläget för projekten inom verksamhetsområde 1 och 2

SET gick igenom läget för projekten inom området.

V-303, Sluttest av issensor

Vindtunnelprovet av issensorn är utfört. Referensgruppen har lämnat synpunkter på slutrapporten. Den behöver kompletteras innan den kan

publiceras. Referensgruppen har framfört att slutrapporten bör förbättras men att detta är svårt att genomföra mht till den totalt låga budget projektet har. Projektet har en total budget på 70 000 med 35 000 kr i stöd från Vindforsk. Referensgruppen föreslår att en teknisk kunnig skribent anlitas för att slutföra slutrapporten och att en rimlig omfattning. Styrelsen **beslutade** att avsätta max 10 000 kr för att uppdatera slutrapporten.

Övriga projekt: SET meddelade att övriga projekt löper enligt plan. Presentationer från samtliga fem projekt inom område 1 och 2 kommer att ske på Vindforsks programkonferens den 25 november.

Nya projekt: SET meddelade att styrgruppen hade diskussioner baserat på nyligen inkomna projektskisser kring prefabricerade stjärnfundament samt undersökning av kalibreringsmetod för Sodar och Lidar. Meddelades att ansökningar för dessa projekt sannolikt kommer in till nästa möte.

6 Projektläget för projekt inom verksamhetsområde 3

SF meddelade att styrgrupp 3 kommer att ha sitt styrgruppsmöte den 20 november. På detta möte ska beslut tas avseende projekten V-316 och V-327, för vilka styrelsen vid förra styrelsemötet delegerat beslut om att starta projekten. SF meddelade att de tilltänkta referensgrupperna för dessa projekt haft möten med de sökande och att vi nu fått in kompletteringar på ansökningarna. I dessa är tidigare synpunkter från Vindforsk styrelse och styrgrupp 3 beaktade.

SF meddelade att projekten V-331, "Erfarenhetsåterföring från entreprenad-besiktningar" samt V-315, "Förstudie växelådhaverier på land" haft referensgruppsmöten. Presentationer från dessa projekt kommer att äga rum på Vindforsks programkonferens den 25 november.

AB meddelade att inledande kontakter tagits med Vattenfall Power Consultant för att få in en ansökan för en förstudie kring en databas för tillförlitlighets och tillgänglighetsdata tagits. Styrelsen såg positivt på detta.

7 Projektläget för projekt inom verksamhetsområde 4

KG informerade om läget för området. Styrgruppsmöte ägde rum den 10 november. Pågående projekt löper väl. Vid förra styrelsemötet fick Styrgrupp 4 mandat att besluta om två "inventeringsprojekt". Ett projekt för att inventera tekniska problem som uppkommit vid anslutning av turbiner och parker. En ansökan för detta projekt har inkommit och styrgruppen beslutade vid sitt möte att ge stöd till projektet V-339, "Inventering av anslutningsproblem" med 200 000 kr. Projektledare är Daniel Wall på Vattenfall Research & Development och Christer Liljegren från CLEPS AB kommer att medverka i projektet.

Det andra inventeringsprojektet avser en inventering av möjliga lösningar för offshorenät för vindkraftparker. En ansökan för detta projekt har inkommit från KTH med Prof. Hans-Peter Nee och Prof. Lennart Ångqvist som utförare av studien. Styrgruppen beslutade vid sitt möte

att ge stöd till projektet V-340, "Inventering av möjliga lösningar för offshorenät för vindkraftparker", med 200 000 kr.

Styrgrupp 4 hade även fått mandat att beställa en studie kring felströmmar för maximalt 1 200 000 kr. En uppdaterad ansökan för projekt V-310, Vindkraft och felbortkoppling, hade inkommit. Denna ansökan var omarbetad efter diskussioner med medlemmar av styrgruppen. Vid styrgruppsmötet framkom emellertid nya frågor. T.ex framkom att det kunde finnas överlapp med det arbete som Svensk Energi gör inför att ta fram en ny handbok kallad HAP (Handbok för Anslutning av Produktion är en webb-baserad handbok som ska ersätta ASP o AMP). Styrgruppen bordlade därför frågan och uppdrog Urban Axelsson att sätta samman en grupp med experter inom området för att bättre beskriva vad som bör utföras inom projektet och se hur detta projekt förhåller sig t.ex. till HAP-projektet. Gruppen ledd av Urban Axelsson kommer att presentera sitt resultat, och eventuellt en ny ansökan, inför styrgruppens nästa möte den 5:e februari 2010.

Vid styrgruppens möte behandlades även ansökan V-340. Dessa diskussioner redovisades under detta styrelsemöte vid diskussionerna under punkt 9.

8 Genomgång av det ekonomiska läget inför beslut

AB gick igenom det ekonomiska läget. Totalt beslutade medel (inklusive reserverade medel) utgör 52 959 kkr av total budget på 59 200 kkr (Se bilaga 1). Kvarvarande medel är 5 524 kkr för verksamhetsområde 1, 1 078 kkr för verksamhetsområde 2, 3 333 kkr för verksamhetsområde 3 och 1 070 kkr för verksamhetsområde 4. Noterades att denna kvarvarande budget räcker för beslut om stöd för V-342 inom område 2 men inte för beslut om stöd för V-341 inom område 4.

Diskuterades inför beslut om budgeten mellan områdena bör omfördelas. En diskussion om vilka områden som var viktiga fördes. **Beslutades** att behålla fördelningen mellan områdena tills vidare. Det framhölls att det emellertid är viktigt att det finns en plan för hur medlen inom respektive område är tänkta att användas. Styrelsen bestämde därför att varje styrgrupp till nästa möte ska presentera en plan för hur medlen för de olika verksamhetsområdena ska användas.

9 Beslut om stöd för nya ansökningar

V-340 "Höga torn för vindkraftverk"

SET anmälde jäv då Vattenfall kommer att bidra med egen studie i projektet. SET redogjorde dock för styrgruppens synpunkter och lämnade därefter mötesrummet.

Styrgrupp 2 behandlade ansökan vid sitt möte den 13 november. Styrgruppen uttryckte intresse för projektets båda etapper, 1 och 2. Styrgruppens beslut var att rekommendera styrelsen att bifalla ansökan samt att direkt tillsätta en referensgrupp som medverkar till att utforma förutsättningarna för beräkningarna i etapp 2. Förslag på referensgrupp: LTU Milan Veljkovic från LTU, Manoucher Hassanzadeh från Vattenfall, Staffan Nicklasson från o2 Vindkompaniet, Thomas Stalin från Vattenfall samt eventuellt deltagare från Skellefteå Kraft och E.on.

Styrelsen **beslutade** att följa styrgruppens rekommendationer och ge projektet stöd med 256 000 kr enligt ansökan. Projektet bör beakta fler former av utförande av betongtorn, även glidformsgjutning. Aspekter som hur olika typer påverkar storlek på plats kring turbinen som måste röjas och på annat sätt iordningsställas bör tas med som även aspekter på kostnad för transport.

V-341, "Design multi-terminal HVDC för storskaliga vindkraftssystem"

KG redovisade styrgruppens synpunkter på projektansökan. Styrgrupp 4 noterade vid sitt möte att omfattningen och området för detta projekt är liknande flera av de projektskisser som inkom till workshopen den 5 mars 2009. Styrgruppen beslutade i april vid behandling av dessa skisser att dessa projekt som rörde stora DC-nät- och till stor del rör kraftsystemfrågor där vindkraften endast är en del – inte ryms inom programmet Vindforsk III. Styrgruppen var vid genomgången av ansökan V-341, " Design multi-terminal HVDC för storskaliga vindkraftssystem" fortfarande av åsikten att sådana projekt inte kan rymmas i programmet och rekommenderade styrelsen att avslå ansökan V-341.

Styrelsen delade styrgruppens syn och **beslutade att avslå projektansökan.**

10 Övriga frågor

Vind 2010

MR informerade om Vind 2010 som kommer att äga rum 15-17 september 2010 i Göteborg. Konferensen kommer att ha tema: Perspektiv 2020. Call för abstracts kommer att komma i mitten av december.

Haverikommission

MR informerade om att Svensk Vindenergi, i samarbete med Svensk vindkraftsförening och Energimyndigheten kommer att driva en haverikommission för att utreda det bladtapp som nyligen skedde i Falkenberg.

Barnledighet för styrelseledamot

SF meddelade att hon kommer att vara barnledig efter jul i ca ett halvt år. Dock avser hon att arbeta till delar och då följa Vindforsk och planerar därmed att delta även på styrelsemöten för Vindforsk.

11 Nästa möte

Tidpunkt för nästa möte fastlades till
11 februari. Platsen bestämdes preliminärt till Oslo (hos EnergiNorge).

Möten efter detta planlades till:

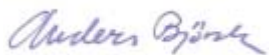
11 juni kl 11-15, möjligen på Näsudden på Gotland

22 september kl 9-16 på Elforsk

Vid anteckningarna

Justeras

Anders Björck

Stig Göthe

Sven-Erik Thor
Ej pkt 9 V-340

Matthias Rapp
Pkt 9

Ekonomi verksamhetsområde 1 och 2

Vindforsk projekt nummer	Titel	Sökande	Org	Sökt belopp kontant [kkkr]	Natura + extern finansiering i ansökan [kkkr]	Totalt budget projekt	% natur a i ansök an	pens förslag till beslut kontant finansier	Beslut kontant	Naturabid ag+ extern finansiering	Reserv bordlagt	% natura
V-303	Sluttest av iss	Rolf V	Holooptics	35	35	70	50%	35	35	35		50,0%
V-304	Sydvind	Lars B	Högskolan i	3000	10500	13500	78%		avslag			
V-312	Vindkraft i sk	Hans	Uppsala Uni	11490	3709	15199	24%	11490	10 000	3500		25,9%
V-313	Vindkraft i kal	Hans	Uppsala Uni	9409	3446	12855	27%	9409	8000	3000		27,3%
V-314	Vindmätning	Elisa	Södra Vindk	4224	2670	6894	39%		avslag			
V-336	Initial studie	Dani	Triventus Co	137	281	418	67%		avslag			
V-338	IEA tack 19	Göra	Windren	450	450	900	50%		450	450		50,0%
Summa V01				28158	20360	48518		20934	18485	6985	0	27,4%
								Budget	24009			
								Kvar enligt budget	5524			
V-333	Nordiskt kons	Dan	KTH	7000	1260	8260	15%					
V-333 uppd	Nordiskt kons	Dan	KTH	5500	1260	6760	19%		5500	1260		18,6%
V-334	Optimering fö	Mikae	SMHI	1100	0	1100	0%		avslag			
V-307	Vindenergifor	Jonny	Halmstad Hö	5600	240	5840	4%		avslag			
V-342	Höga torn för	Staffa	Ägir Konsult	256	0	256	0%					
Summa V02				19456	2760	22216		0	5500	1260		18,6%
								Budget	6578			
								Kvar enligt budget	1078			

Ekonomi verksamhetsområde 3

Vindfrosk projektnu- mer	Titel	Sökanden	Org	Sökt belopp kontant [kkkr]	extern finansieri- ng i ansökan [kkkr]	Totalt budget projekt	Kom- ment- ar	Be- slut kontant	Naturabid- ag Extern finansieri- ng	Reserv bordlagt
V-315	Förstudie v	Andreas H	Storebro	500	0	500		avslag		
V-315 uppdaterad		Andreas H	Storebro	500	0	500		400	100	
V-316	Riktlinjer för	Magnus Da	Inspecta	620	30	650		avslag		
V-316 uppdaterad		Magnus Da	Inspecta	620	80	700				620
V-327	Tillförlitligh	Lina Bertlir	Chalmers	3625	300	3925		avslag		
V-327 uppdaterad	Tillförlitligh	Lina Bertlir	Chalmers	1875	0	1875				1875
V-331	Erfarenhets	Bertil Ande	Energore	350	0	350		350		
V-332	Strömskad	Jörgen Ble	Chalmers	1750	0	1750		avslag		
Summa V03				9840	410	10250		750	100	2495
							Budget	6578		
						3425	Kvar	5828		
							Be- slut + +reserv	3245		
							Kvar	3333		

Ekonomi verksamhetsområde 4

Vindfrosk projektnummer	Titel	Sökanden	Org	Sökt belopp [kkkr]	Natura + extern finansiering i ansökan [kkkr]	Totalt budget projekt sökt	Beslut kontant	Naturabidrag + extern finansiering	Reservera för bordlgada projekt samt för projekt med forts. efter lic	Start	slut	Andel natura
V-306	Övertonsdist	Math Bollen	Luleå Tekniska Univers	1750	595,3	2345,25	1750	550	375	2009-10-01	2012-03-31	23,9%
V-309	Vindfarmer:	Massimo Bongior	Gothia Power	500	150	650	500	150		2010-01-01	2010-12-31	23,1%
V-324	Koordinering	Torbjörn Thiringer	Chalmers	195	0	195	195			2009-09-01	2012-12-31	
V-325	Högfrekvent	Torbjörn Thiringer	Chalmers	2075	250	2325	2075	410		2009-06-01	2011-12-31	16,7%
V-326	High freque	Muhamad Reza	ABB	2000	250	2250						
V-326, RevB	High freque	Muhamad Reza	ABB	1700	286	1986	1700	260		2010-01-01	2011-06-30	
V-305	Reglerfrågor	Lennart Söder	KTH	3960	720	4680	2820		562	2009-09-01	2012-12-31	0,0%
V-317	Prognosfelen	Fredrik Carlsson	Vattenfall Research &	500	100	600	500	100		2010-01-01	2010-12-31	16,7%
V-328	Väderfronter	Evert Agneholm/F	Gothia Power AB/SMH	1500	0	1500	avslag					
V-329	Behov, begrä	Yongtao, Yang	STRI	1100	300	1400	avslag					
V-318	Koordinering	Stefan Lundberg	Chalmers	142	0	142	avslag					
V-319	Internt DC n	Ola Carlsson	Chalmers	1750	0	1750	avslag					
V-320	HVDC-anslut	Stefan Lundberg	Chalmers	1550	0	1550	avslag					
V-321	Protection o	Ferry Viawan	ABB	1000	260	1260	800	260		2010-01-01	2011-05-31	24,5%
V-322	Optimal layo	Sandra Eriksson	Uppsala Universitet	2125	375	2500	avslag					
V-322_revB	Optimal layo	Sandra Eriksson	Uppsala Universitet	2125	375	2500				2010-01-01	2012-07-01	
V-323	Design av sky	Daniel Salomonss	Vattenfall Research &	1100	0	1100	800			2009-09-01	2011-05-31	0,0%
V-308	Borstlös vir	Chandur Sadarang	KTH	2250	500	2750	1750	500	375	2009-09-01	2012-08-30	22,2%
V-310	Vindkraft o	Lars Messing	Gothia Power	1500	0	1500	avslag					
V-310 uppdaa	Vindkraft o	Lars Messing	Gothia Power	1200					1200			
V-311	Analys av dy	Mehrdad Ghandh	KTH	1875	0	1875	1875			2009-05-01	2011-10-31	0,0%
V-330	Felströmma	Yongtao, Yang	STRI	1100	250	1350	avslag					
V-335	Soft-switche	Hans-Peter Nee	KTH	1487,5	262,5	1750	avslag					
V-307	Vindenergifo	Jonny Hylander	Halmstad Högskola	5600	240	5840	avslag					
V-337	Analys och	Ola Carlsson	Chalmers	1750	0	1750				2010-01-01	2012-06-30	
V-339	Inventering	Daniel Wall	Vattenfall Research &	200			200					
V-340	Inventering	Lennart Ångquist	KTH				200					
V-341	Design mul	Jörgen Svensson	Lunds Tekniska Högsk	2800		2800						
	Naturabidrag SVK							1600				
				44835	4914	48348,3	15165	3830	2512			
Sammställningar av beslutade medel mm.												
							Beslutat kontant	Naturabidrag + extern finansiering	Reserverat	Tot kontant+ reserverat	Tot (k+n)	
			DC-nät	9792	1010	10802	1600	260	0	1600	1860	
			Högfrek	6520	595,3	2345,25	6220	1370	375	6595	7965	
			Regler	7060	745,3	2995,25	3320	100	562	3882	3982	
			Enskilda				4025	500	1575	5600	6100	
			xtra					1600		0	1600	
			Tot				15165	3830	2512	17677	21507	17,8%
			Andel natura enligt beslut samt natura enligt ovan				20%					
			Beslut + reserverat				17677					
			Budget				18747					
			Kvar				1070					